

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref:

Vår ref: 2011/1434/008/PRO

Dato: 13.07.2011

FAGERBERGUTVALGETS UTREDNING - HØRINGSUTTAELSE FRA UNIVERSITETET I NORDLAND

Vi viser til henvendelse fra Kunnskapsdepartementet dere ønsker høringsuttalelse vedrørende ekspertutvalget for god måloppnåelse i offentlig finansiert forskning (Fagerbergutvalget) og dets innstilling (NOU 2011: 6 Et åpnere forskningssystem) levert 2. mai 2011. Etter utvalgets syn er det behov for tiltak som fører til mer effektiv utnytting av ressursene, økt kvalitet i norsk forskning og et omfang på forskerutdanningen som møter samfunnets behov. Våre kommentarer til de foreslåtte tiltakene er som følger:

Styrking av kunnskapsgrunnlaget: Utvikling av et norsk forskningsbarometer

I utgangspunktet ser man ikke på etablering av et forskningsbarometer som negativt fra Universitetet i Nordlands side. Så langt har forskningsresultater stort sett blitt målt i antall publiseringspoeng, inntjening fra NFR/EU og i antall disputaser. Dette gir en enkel, men kanskje noe unyansert fremstilling av forskningsproduksjonen ved landets universiteter og høyskoler. Spesielt har det vært vanskelig å se denne output-faktoren i forhold til input – altså hvilke ressurser som har vært satt inn i forkant. For øvrig er en viktig forutsetning for etablering av et forskningsbarometer at det innrettes på en måte som ikke medfører nye og mer omfattende krav og plikt knyttet til rapportering for institusjonene. Forhåpentligvis vil Cristin være et godt redskap for å fremskaffe nødvendige data.

Styrking av kunnskapsgrunnlaget: Forskningsprogram

Et forskningsprogram med fokus på offentlig finansiert forskning er etter alt å dømme et godt virkemiddel for å styrke kunnskapsgrunnlaget innen forskning. Dette bør innrettes mot de overordnede utfordringene som skisseres av utvalget (effektiv utnytting av ressurser, kvalitet i norsk forskning og forskerutdanning sett mot samfunnets behov).

Opptrapping av forskerutdanningen

Det hersker liten tvil om at man har store nasjonale forskjeller på punktet som angår tilgjengelige ressurser, og at de ulike institusjonene således har svært ulike forutsetninger for de resultatene de skaper med tanke på forskerutdanning. I denne sammenhengen er det kanskje spesielt ett punkt som er naturlig å trekke frem, og det er betingelsene for

rekruttering innen forskerutdanningen. Dette må ses helt konkret i forhold til distribusjon av midler til både doktorgrads- og postdocstillinger. På dette området har de nye universitetene helt andre rammevilkår enn de etablerte (UiO, UiB, UiT og NTNU).

Etablering av en stor, fri arena i Forskningsrådet – Åpen Konkurransarena

Universitetet i Nordland har hele tiden stilt seg bak dette initiativet. Universitetene samlet seg våren 2011 bak en uttalelse i regi av Norges forskningsråd som understreket betydningen av fri prosjektstøtte. FRIPRO er en svært viktig arena for styrking av kvalitet innen forskning ved institusjonene og anses av UiN som et tiltak som bør styrkes i tiden som kommer.

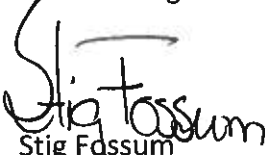
Etablering av en midlertidig prøveordning for automatisk tildeling av små driftsmidler til aktive forskere i universitets- og høyskolesektoren: Forskerfunn

Når man også vet at betingelsene for forskningsproduksjon i Norge er ulike, er det kanskje ikke sikkert at utvalgets forslag om automatisk tildeling av driftsmidler til aktive forskere vil slå heldig ut. Det enkle argumentet for dette er at forskere har svært ulike forutsetninger for å kunne være aktive ved norske universiteter og høyskoler. En ordning slik den er foreslått vil dermed kunne forsterke allerede eksisterende skiller. Ordningen med frie driftsmidler slik den har vært praktisert så langt, har så vidt man kan bedømme fra UiNs side fungert godt og hatt ønsket effekt.

Som det også påpekes i innstillingen, ligger utfordringen i spenningspunktet mellom hvordan bevilgninger og betingelser knyttes til finansieringsstrømmene, graden av mål- og resultatstyring og innretningen av resultatbaserte finansieringssystemer. Så langt har kanskje inntrykket vært at man først og fremst har sett på målene og resultatene, uten å drøfte om ressursene er i samsvar med det man ønsker å oppnå. Det synes å være et faktum at norske forskningsinstitusjoner har ulike forutsetninger for å oppnå gode resultater innen forskning, og at dette bør hensyntas gjennom allokering av ressurser fra statlige myndigheter på en annen måte enn tidligere. Samtidig er det ønskelig å understreke fra UiNs side at den enkelte institusjon også har et ansvar for å sørge for at de tildelte ressursene utnyttes på en måte som er i henhold til forventningene. Dette ansvaret bør understrekes og klargjøres på en enda tydeligere måte. Bruken av resultatbasert omfordeling (RBO) er i så henseende et viktig virkemiddel.

Vi viser for øvrig til Universitetet i Agders høringsuttalelse. Ettersom analysene som er gjort her i stor grad også gjelder UiN, stiller vi oss bak deres konklusjoner.

Med vennlig hilsen

Stig Fossum
Direktør

Petter Roman Øien
Leder forskningsadm.